

Antoni Kuśka (1940–2010)
Zarys bibliografii osobowej przedmiotowej

TADEUSZ B. HADAŚ

Zakład Nauk Przyrodniczych, Instytut Tarnogórski i Muzeum
ul. Miodowa 34/51, 42-606 Tarnowskie Góry
e-mail: tebeha@o2.pl

ABSTRACT. Antoni Kuśka (1940–2010): a memorial bibliography.

The first attempt to a memorial bibliography of the late Antoni Kuśka is presented. Printed and available in e-formats obituaries and memorials are listed.

KEY WORDS: history of entomology, Kuśka A., memorial bibliography, obituary, memorial, Silesia, Poland.

Pośmiertną biografię, czy wspomnienie o osobistości świata nauki kreśli zazwyczaj jeden z jego uczniów, który terminując u Mistrza miał okazję zapoznać się z ogromem jego wiedzy i twórczo z niej korzystając podjął się trudu kroczenia własną ścieżką naukową. Tradycja ta, stara jak nauka, każe zakończyć wspomnienie o Mistrzu wykazem jego dorobku naukowego, popularyzatorskiego, czy dydaktycznego, zwanym bibliografią osobową podmiotową. Zmarłemu pod koniec ubiegłego roku dr hab. Antoniemu Kuśce, profesorowi Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach i Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, ostatniej naukowej posługi udzielił jego uczeń i przyjaciel, dr Miłosz A. MAZUR (2011), kreśląc wspomnieniową biografię i sporządzając spis piśmiennictwa Mistrza.

Celem autora jest pójście o krok dalej i zainicjowanie bibliografii osobowej przedmiotowej Antoniego Kuśki, obejmującej wykaz publikacji poświęconych życiu, działalności twórczej oraz publicznie wyrażonej i utrwalonej w druku i w Internecie reakcji wielu osób na jego nagłe i niespodziewane odejście. Bibliografia ta z natury swej jest otwarta, wszak kolejne miesiące i lata będą dopisywały do niej następne wspomnienia, biografie, czy ich uzupełnienia, jak również prace, które A. Kuśka przygotował, lecz nie zdążył opublikować za życia, lub które przeoczyli jego biografowie. Wreszcie, zapewne w niedalekiej przyszłości trafią do niej pozycje piśmiennictwa, zawierające oryginalne opisy eponimów (w systematyce zoologicznej – patronimów), a więc urobionych od nazwiska czy imienia Zmarłego lub nadanych na jego cześć nazw nowych taksonów lub nienazwanych dotąd obiektów geograficznych. Powstałe w ten sposób nazwy co dopiero odkrytych organizmów żywych, a może także nowe oronimy, z pewnością godnie utrwala pamięć o Antonim Kuśce w nauce i kulturze.

Dynamicznie rozwijająca się w ostatnich kilkunastu latach działalność naukowa i pisarska dra hab. Antoniego Kuśki niewątpliwie została nagle przerwana tragiczną jego śmiercią. Ostatnie publiczne wystąpienie Antoniego Kuśki miało miejsce w godzinach popołudniowych, w piątek 26 listopada 2010 roku w ramach panelu *Coleoptera* na I Spotkaniu Uczestników Projektu „Mapa Bioróżnorodności”, zorganizowanej przez dra Piotra TYKARSKIEGO (2010) na Wydziale Biologii Uniwersytetu Warszawskiego w dniach 29–27 listopada 2010 roku. Tragicznemu wypadkowi A. Kuśka uległ w trakcie tego spotkania, w nocy z 26 na 27 listopada. Zmarł w Warszawie 27 listopada 2010 roku na skutek powikłań po wypadku (ZARZĄD GŁÓWNY... 2011).

Pierwszą publiczną informację o śmierci Antoniego Kuśki zamieścił Miłosz A. Mazur w niedzielę 28 listopada 2010 roku na internetowym „Forum Entomologicznym”, tworząc w zakładce *Izba Pamięci* nowy wątek z *Księżką Kondolencyjną*, opatrzoną fotografią Zmarłego (MAZUR 2010), w której w ciągu tygodnia wpisy złożyło 18 użytkowników forum, zaś Anna Kuśka-Ciba, córka Antoniego, podziękowała za wszystkie wpisy w imieniu swoim, „...mamy, siostr i całej czwórki wnucząt taty” (KUŚKA-CIBA 2010).

W obecności rodziny, przedstawicieli uczelni, pocztów sztandarowych szkół, w których pracował, studentów, uczniów i przyjaciół uroczystość pogrzebowa odbyła się w dniu 3 grudnia 2010 roku, o godz. 11.00 w kaplicy na Cmentarzu Komunalnym w Jastrzębiu-Zdroju Ruptawie. Liczni uczestnicy ostatniego pożegnania odprowadzili prochy Antoniego Kuśki, złożone w prostopadłościenną, marmurową urnie, na kwaterę cmentarną, gdzie złożono je w grobie, przy dźwiękach *Ciszy (Il Silenzio)* Nini Rosso, tradycyjnie wykonanej na trąbce (ANONIM 2). Pogrzeb, zgodnie z wolą A. Kuśki, zdeklarowanego ateisty, miał świecki charakter (INTERNETOWA LISTA... 2011).

Informacje o tragicznej śmierci dr hab. Antoniego Kuśki licznie pojawiły się w prasie oraz internecie (ANONIM 1, ANONIM 2, ANONIM 3). Smutną wieść przekazała również Telewizja Internetowa Kanon (b. w. 2010). Nekrologi zamieścili m.in. przedstawiciele obu uczelni, których pracownikiem był Antoni Kuśka – Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach (REKTOR... 2010), Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego, Filia w Cieszynie (DZIEKAN... 2010), pracownicy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, której dyrektorem była wówczas córka, dr Anna Kuśka-Ciba (PRACOWNICY... 2010) oraz Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, którego A. Kuśka był wieloletnim członkiem i przewodniczącym Sekcji Koleopterologicznej (BUNALSKI 2008, KUŚKA 2001, ZARZĄD GŁÓWNY... 2011). Krótkimi wspomnieniami podzielili się członkowie jastrzębskiego Klubu Wysokogórskiego (SYTY 2010), przyjaciele i współpracownicy Zmarłego (FRAGSTEIN i in. 2011), natomiast pierwszy obszerny biogram naukowy, opatrzoney wykazem 108 publikacji i fotografią Zmarłego skreślił Miłosz A. MAZUR (2011).

Jeden z entomologów (Chiffchaff) napisał w *Księżce Kondolencyjnej* na „Forum Entomologicznym”: *Miarą człowieka po śmierci jest świadectwo, jakie zostawił po sobie w umysłach i sercach żyjących*. Niewątpliwie Antoni Kuśka pozostawił po sobie wspomnienie najwspanialsze. Dziękując mu za wszystko, czym świadomie lub bezwiednie ubogacił nasze życie, zadbajmy o to, aby dobre wspomnienie o nim pozostało nie tylko w naszych sercach i umysłach, lecz by również nie przeminęło w przyszłych pokoleniach.

BIBLIOGRAFIA

- ANONIM 1. 2010. Odbył się pogrzeb profesora Antoniego Kuśki. *JastrzebieOnline*, 02.12.2010: [online] <http://jastrzebieonline.pl/news,949,odbyl-sie-pogrzeb-profesora-antoniego-kuski.html> [informacja o śmierci z fotografią].
- ANONIM 2. 2010. Odszedł Antoni Kuśka. *JasNet. Jastrzębski Portal Informacyjny*, piątek, 03.12.2010: [online] <http://jasnet.pl/?m=wydarzenia&id=18128> [informacja własna portalu o śmierci oraz fotoreportaż ze świeckiego pogrzebu A. Kuśki].
- ANONIM 3. 2010. Odszedł Antoni Kuśka. *Jastrzębie-Zdrój. Jastrzębski Serwis Samorządowy*. Informator – Aktualności, 03.12.2010: [online] <http://www.jastrzebie.pl/informator/aktualnosci/archiwum-aktualnosci/id/odszedl-antoni-kuska/> [informacja o śmierci].

- BUNALSKI M. 2008. Sekcja Koleopterologiczna (SEKOL) Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (1971–2008). *Wiad. ent.* 27(Supl.): 113–120.
- B. W. 2010. Odszedł Antoni Kuśka. *TV Kanon*. Wydarzenia – Jastrzębie Zdrój, 03.12.2010: [online] <http://tvkanon.pl/odszedl-antoni-kuska,2558.html> [informacja o śmierci].
- DZIEKAN I CAŁA SPOŁECZNOŚĆ AKADEMICKA WYDZIAŁU ETNOLOGII I NAUK O EDUKACJI UNIwersytetu ŚLĄSKIEGO W CIESZYNIE. 2010. [Nekrolog Antoniego Kuśki]. *Gaz. wyborcza* (Katowice) 01.12.2010: [online] <http://nekrologi.wyborcza.pl/0,11,,73202,Antoni-Ku%C5%9Bka-kondolencje.html> [wyrazy współczucia Żonie oraz Córkom A. Kuśki].
- FRAGSTEIN E., KAŁAMACKI S., SYTY J. 2011. Na zawsze w pamięci. *Jastrzq̄b. Mies. inform. Miasta Jastrzębie-Zdrój* 22(1)<598>: 9. [Też online] http://www.jastrzebie.pl/fileadmin/user_files/dla-mediow/gazeta-jastrzab/2011/styczen-2011.pdf [informacja o śmierci i trzy wspomnienia o A. Kuśce].
- INTERNETOWA LISTA 2011. Antoni Kuśka. [W:] Internetowa Agnostyków i Ateistów imienia Kazimierza Łyszczyskiego pod patronatem Polskiego Stowarzyszenia Racjonalistów. Lista: 1. [Online] <http://lista.racjonalista.pl/?s=lista&page=1> [27.12.2011].
- KUŚKA A. 2001. Antoni Kuśka, dr hab. [W:] BUNALSKI M., LIPA J. J., NOWACKI J. Almanach entomologów polskich XX wieku. *Wiad. ent.* 20(Supl.): 108.
- KUŚKA-CIBA A. 2010. Odszedł Antoni Kuśka... *Forum Entomologiczne. Motyle, chrząszcze, muchówki, błonkówek, ważki i in.* * KOMUNIKACJA * » Przedstawiamy się. » Izba Pamięci, 01.12.2010: [online] <http://www.entomo.pl/forum/viewtopic.php?f=832&t=16295> [podziękowanie za wpisy w Księdze Kondolencyjnej].
- MAZUR M. A. 2010. Odszedł Antoni Kuśka... – księga kondolencyjna. *Forum Entomologiczne. Motyle, chrząszcze, muchówki, błonkówek, ważki i in.* * KOMUNIKACJA * » Przedstawiamy się. » Izba Pamięci, 28.11.2011: [online] <http://www.entomo.pl/forum/viewtopic.php?f=832&t=16295> [informacja o śmierci A. Kuśki i założenie Księgi Kondolencyjnej].
- MAZUR M. A. 2011. Antoni Kuśka (1940–2010). *Acta ent. siles.* 19: 97–104 [biogram z wykazem publikacji A. Kuśki].
- PRACOWNICY REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA. 2010. [Nekrolog Antoniego Kuśki]. *Gaz. wyborcza* (Katowice) 01.12.2010. [Online] <http://nekrologi.wyborcza.pl/0,11,,73243,-kondolencje.html> [wyrazy współczucia Annie Kuśce-Cibie].
- REKTOR, SENAT I CAŁA SPOŁECZNOŚĆ AKADEMII WYCHOWANIA FIZYCZNEGO IM. JERZEGO KUKUCZKI W KATOWICACH. 2010. [Nekrolog Antoniego Kuśki]. *Gaz. wyborcza* (Katowice) 03.12.2010: [online] <http://nekrologi.wyborcza.pl/0,11,,73643,Antoni-Ku%C5%9Bka-kondolencje.html> [pożegnanie A. Kuśki].
- SYTY J. 2010. Odszedł nasz kolega klubowy Antoni Kuśka... *Klub Wysokogórski Jastrzębie Zdrój*. Aktualności, 07.12.2010: [online] http://www.kwjastrzebie.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=87:odszedl-nasz-kolega-klubowy-antoni-kuska&catid=1:najnowsze&Itemid=28 [wspomnienie o A. Kuśce].
- [TYKARSKI P. 2010]. Mapa Bioróżnorodności – I Spotkanie Uczestników Projektu. Warszawa, Wyd. Biologii UW, ul. Miecznikowa 1, sala Rady Wydziału, I piętro. Zarys programu. [Plik] MB_program_spotkania_20101126_v1.pdf [w posiadaniu autora].
- ZARZĄD GŁÓWNY POLSKIEGO TOWARZYSTWA ENTOMOLOGICZNEGO. 2011. [Nekrolog Antoniego Kuśki]. *Wiad. ent.* 30(1): 63.